

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ
โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model (ระยะที่2)
An Evaluation of the Master's degree in Education, Program in Educational
Administration (The new curriculums 2021), Payap University
by CIPP Model (Second Phase)

ประภัสสร สมสถาน¹ และ ปาริชาติ บัวเจริญ²

มหาวิทยาลัยพายัพ^{1,2}

Prapatsorn Somsathan¹ and Parichat Buacharoen³

Payap University^{1,2}

Corresponding Author, Email: Prapatsorn_s@payap.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model (ระยะที่ 2) ซึ่งเป็นการประเมินด้านผลลัพธ์ ประชากรกลุ่มเป้าหมายรวมทั้งสิ้น 49 คน ประกอบด้วย 4 กลุ่ม ได้แก่ อาจารย์นิเทศ จำนวน 4 คน ผู้บริหารพี่เลี้ยง จำนวน 15 คน ผู้ใช้บัณฑิต และหัวหน้างานของมหาบัณฑิต จำนวน 15 คน และมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ประจำปี 2565 จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบประเมินด้านผลลัพธ์ของหลักสูตร มีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินเท่ากับ 0.87 และแบบสำรวจประวัติผลงานของมหาบัณฑิต สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย ความถี่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ ด้านผลลัพธ์ โดยภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ ด้านความยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลและจิตบริการ ด้านความสามารถในการไฟ้แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง และด้านความสามารถในการปรับตัว มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร; รูปแบบประเมินชิปปี้; สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

* ได้รับบทความ: 19 พฤษภาคม 2568; แก้ไขบทความ: 21 มิถุนายน 2568; ตอรับตีพิมพ์: 30 กันยายน 2568

Abstract

This research aimed to evaluate the Master of Education Program in Educational Administration (New Curriculum, B.E. 2564) using the CIPP Model for evaluation (Phase 2), which focuses on outcome evaluation. The total target population was 49 individuals, comprising four groups: 4 supervising lecturers, 15 mentor administrators, 15 graduate users and supervisors, and 15 graduates from the academic year 2022. The instruments used for data collection included a curriculum outcome evaluation form with a reliability coefficient of 0.87, and a survey of graduate performance history. The statistical methods employed for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research results found the following.

The overall evaluation results of the Master of Education Program in Educational Administration (New Curriculum, 2021) at Payap University, focusing on outcomes, revealed a mean score of 4.72, indicating the highest level of evaluation. When considering each aspect, the evaluation results were at the highest level across all areas. The top three aspects with the highest mean scores were, in descending order: adherence to good governance principles and service-mindedness; the ability to continuously seek knowledge; and adaptability, all of which were evaluated at the highest level.

Keywords: Curriculum Evaluation; CIPP Model; Educational Administration

บทนำ

การศึกษาคือความเจริญงอกงาม เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพเพื่อไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้นการพัฒนาการศึกษาจึงมีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาที่มีคุณภาพจะช่วยให้เป็นหลักสำคัญในการผลิตและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Phiryo Sathon, 1999 : 3) การศึกษาได้รับการยอมรับและให้ความสำคัญในฐานะที่เป็นองค์ประกอบสำคัญหรือเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลก กระบวนการถ่ายทอดความรู้ เจตคติค่านิยมตลอดจนวัฒนธรรมทางสังคม ซึ่งเกิดจากกระบวนการบริหารการศึกษา (Educational Administration) เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดผลผลิต คือ นักเรียนนักศึกษาที่มีคุณภาพ การดำเนินการดังกล่าวจะสำเร็จ

ได้ต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ ของผู้บริหารและผู้ร่วมงานที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรม ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีความเป็นผู้นำ(Leadership) มีประสิทธิภาพในการทำงาน และมีธรรมาภิบาล (เกษม วัฒนชัย, 2546 : 2) ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษามีภารกิจหลักที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การผลิตบัณฑิต มีสถาบันหลายแห่งที่มีหลักสูตรผลิตผู้บริหารการศึกษาทั้งในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก รวมทั้ง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพายัพ ที่เล็งเห็นความจำเป็นในการเพิ่มโอกาสให้กับนักการศึกษา ครู อาจารย์ ผู้บริหารการศึกษาและผู้ที่มีความประสงค์จะพัฒนาตนเองเพิ่มพูนความรู้ในด้านการบริหาร การศึกษา จึงได้เปิดหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษาขึ้น ในปีการศึกษา 2564 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อผลิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และคุณธรรมเป็นผู้นำทางการศึกษาที่ดีโดยให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบการบริหาร และการพัฒนาหลักสูตร รักษามาตรฐานการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา การรับรองวิทยฐานะ และการบริหารงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย ปรับปรุงมาตรฐานและ คุณภาพการศึกษาเป็นระยะ ๆ และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี (กระทรวง ศึกษาธิการ, 2548 : 21-23) การประเมินเป็นการวัดความกระตือรือร้น ความเข้าใจ ความจำเป็น การวางแผนหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร และการประเมินหลักสูตร (Madaus and Stufflebeam, 1988 : 3) ซึ่งมีความสำคัญมากเพราะเป็นกระบวนการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจเลือกที่ดีกว่าเดิม (Shinkfield and Stufflebeam, 1995 : 30-31) หรือเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ตัดสินใจเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของหลักสูตร รวมถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตร (สุเทพ อ่วมเจริญ, 2555 : 174) อีกทั้งยังเป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และประเมินว่าผู้เรียน มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติและคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ (กาญจนา คุณารักษ์, 2549 : 21) ขณะที่มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นผู้ผลิตบัณฑิตจะต้องมีการควบคุมคุณภาพการผลิตบัณฑิต ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เมื่อใช้หลักสูตรไปช่วงระยะเวลาหนึ่งจะต้องมีการประเมินหลักสูตร เพื่อพิจารณาทบทวนคุณภาพของหลักสูตร (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554) ซึ่งในการประเมินหลักสูตรจะมีแนวคิด และวิธีการประเมินที่หลากหลาย เช่น วิธีการประเมินตามวัตถุประสงค์ของไทเลอร์ (Tyler) วิธีการประเมิน ของโพรวัส (Provus) (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2553 : 110) วิธีการประเมินเพื่อการตัดสินใจของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 2003 : 283) ที่กล่าวว่าวัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุดของการประเมินไม่ใช่ เพื่อการพิสูจน์ แต่เพื่อการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียด้วย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพายัพ ทำการเปิดหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขา วิชาการบริหารการศึกษาขึ้น เมื่อปีการศึกษา 2564 จึงต้องดำเนินการประเมินหลักสูตร ซึ่งเป็น กระบวนการที่มุ่งหาคำตอบว่าหลักสูตรดำเนินไปตามนโยบาย บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือไม่ ผู้ประเมินในฐานะเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จึงมีความตระหนักและเห็นความสำคัญ

ในการประเมินหลักสูตร ตั้งแต่เริ่มใช้หลักสูตร การดำเนินการบริหารหลักสูตรและผลลัพธ์ที่ได้จากหลักสูตรคือ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ สำหรับการประเมินหลักสูตรในครั้งนี้ผู้ประเมินใช้รูปแบบการประเมิน ซิปป์ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมครอบคลุมทุกขั้นตอนการดำเนินการตามหลักสูตรโดยมุ่งประเมิน 4 ด้าน คือ การประเมินบริบท (Context) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) การประเมินกระบวนการ (Process) และการประเมินผลผลิต (Product) ของหลักสูตร โดยแบ่งโครงการประเมิน เป็น 2 ระยะ สำหรับการประเมินหลักสูตร ระยะที่ 1 ประกอบด้วย การประเมินบริบท (Context) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) การประเมินกระบวนการ (Process) ส่วนการประเมินหลักสูตร ระยะที่ 2 ประกอบด้วย การประเมินผลผลิต (Product) ของหลักสูตร เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับการตัดสินใจในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาต่อไป ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะมีข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรครบตามรอบ 5 ปี ในปีการศึกษา 2568

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2564) นับเป็นหลักสูตรแรกของมหาวิทยาลัยพายัพที่ดำเนินการเปิดหลักสูตรทางการศึกษา อีกทั้งสาขาวิชาการบริหารการศึกษายังมุ่งเน้นในเรื่องของการผลิตบัณฑิตให้เป็นไปตามการรับรองมาตรฐานหลักสูตรวิชาชีพจากคุรุสภา ซึ่งการจัดการเรียนการสอนระดับมหาบัณฑิตภายใต้การกำกับและควบคุมดูแลจากสำนักงานคุรุสภา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องข้อมูลที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการตัดสินใจของอาจารย์ผู้รับผิดชอบ ในการที่จะพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีมาตรฐาน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ 2564) โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ซึ่งในระยะที่สองนี้ดำเนินการประเมินในด้านผลลัพธ์ (Product) ทั้งนี้ ข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการประเมินหลักสูตรในครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้บริหารของมหาวิทยาลัยได้ทราบผลของการดำเนินงานของหลักสูตรในการนำไปเป็นแนวทางการตัดสินใจเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model (ระยะที่สอง) ด้านผลลัพธ์ของหลักสูตร

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model (ระยะที่สอง) ด้านผลลัพธ์ของหลักสูตรเป็นการดำเนินการวิจัยโดยใช้ลักษณะรูปแบบของการวิจัยประยุกต์ (Applied Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การประเมินผลลัพธ์ของการฝึกปฏิบัติวิชาชีพผู้บริหาร และขั้นตอนที่ 2 การประเมินผลลัพธ์หลังการสำเร็จการศึกษา สำหรับประชากรกลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 49 คน ประกอบด้วย อาจารย์นิเทศจำนวน 4 คน ผู้บริหารพี่เลี้ยง จำนวน 15 คน ผู้ใช้บัณฑิต/หัวหน้างานของมหาบัณฑิต จำนวน 15 และมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2565 จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้มี 2 ฉบับ คือ 1) แบบประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตรสำหรับอาจารย์นิเทศ ผู้บริหารพี่เลี้ยงนักศึกษา และผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งทำการประเมินด้านผลลัพธ์ของหลักสูตรประกอบด้วย ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านภาวะผู้นำ ด้านความสามารถในการไฟ้แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ด้านความสามารถในการปรับตัว ด้านยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล และจิตบริการ ด้านความรู้ ความสามารถพิเศษ สำหรับการหาคุณภาพของแบบประเมิน นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อพิจารณาความชัดเจนของภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม และ ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย จำนวน 3 คน โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นนำแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน โดยแบบประเมินมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 จากนั้นนำไปเก็บข้อมูลจริง และ 2) แบบสำรวจประวัติ และผลงานของมหาบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ได้แก่ นวัตกรรม งานวิจัย รางวัล และผลงานการตีพิมพ์

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากฝ่ายวิชาการและวิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลจาก อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และนักศึกษา โดยการแจกแบบประเมินหลักสูตรฯ และแบบสำรวจไปยังประชากร/กลุ่มเป้าหมายในรูปแบบ google form และประสานงานผ่านช่องทางสื่อสารทาง e-mail, Line เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบประเมิน และแบบสำรวจ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินผลลัพธ์การฝึกปฏิบัติวิชาชีพผู้บริหารของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model (ระยะที่ 2) ด้านผลลัพธ์ สำหรับกลุ่มอาจารย์นิเทศ ผู้บริหารพี่เลี้ยง ผู้ใช้บัณฑิต หรือหัวหน้างานของมหาบัณฑิต

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินผลลัพธ์การฝึกปฏิบัติวิชาชีพผู้บริหารของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) จำแนกเป็น 6 ด้าน

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน	4.56	0.49	มากที่สุด
ด้านภาวะผู้นำ	4.72	0.38	มากที่สุด
ด้านความสามารถในการไฟ้แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง	4.80	0.37	มากที่สุด
ด้านความสามารถในการปรับตัว	4.79	0.36	มากที่สุด
ด้านความยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลและจิตบริการ	4.85	0.37	มากที่สุด
ด้านความรู้ความสามารถพิเศษ	4.60	0.44	มากที่สุด
รวม	4.72	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าผลการประเมินผลลัพธ์การฝึกปฏิบัติวิชาชีพผู้บริหารของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.56 ถึง 4.85 มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ อันดับที่ 1 คือ ด้านความยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลและจิตบริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 อันดับที่ 2 คือ ด้านความสามารถในการไฟ้แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 และอันดับที่ 3 คือ ด้านความสามารถในการปรับตัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 ตามลำดับ

2. ผลการประเมินผลลัพธ์หลังสำเร็จการศึกษาของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผลงานของมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตร

มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา(หลักสูตรใหม่ 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ ประเภทนวัตกรรม (N=15)

นวัตกรรม	จำนวน	ร้อยละ
ผลงานนวัตกรรมด้านการบริหารงานวิชาการ	3	20
ผลงานนวัตกรรมด้านการบริหารงานบุคคล	1	6.67
ผลงานนวัตกรรมด้านการบริหารงานงบประมาณ	2	13.33
ผลงานนวัตกรรมด้านการบริหารงานทั่วไป	2	13.33
อื่นๆ	0	0
ไม่มี	7	46.67

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลงานของมหาบัณฑิตประเภท นวัตกรรม เป็นผลงานนวัตกรรมด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ผลงานนวัตกรรมด้านการบริหารงานงบประมาณ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 ผลงานนวัตกรรมด้านการบริหารงานทั่วไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 ผลงานนวัตกรรมด้านการบริหารงานบุคคล จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 รวมผลงานทั้งสิ้น 8 คนคิดเป็นร้อยละ 53.33 และไม่มีผลงาน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผลงานของมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา(หลักสูตรใหม่ 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตประเภทผลงานวิจัย (N=15)

ผลงานวิจัย	จำนวน	ร้อยละ
ผลงานวิจัยด้านการบริหารงานวิชาการ	13	86.67
ผลงานวิจัยด้านการบริหารงานบุคคล	0	0
ผลงานวิจัยด้านการบริหารงานงบประมาณ	2	13.33
ผลงานวิจัยด้านการบริหารงานทั่วไป	0	0
อื่นๆ	0	0
ไม่มี	0	0
รวม	15	100

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลงานของมหาบัณฑิตเป็นผลงานวิจัยด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 และผลงานวิจัยด้านการบริหารงานงบประมาณ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผลงานของมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา(หลักสูตรใหม่ 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ ประเภทรางวัล (N=15)

รางวัล	จำนวน	ร้อยละ
ผลงานวิจัยผลงานรางวัลด้านการบริหารงานวิชาการ	0	0
ผลงานวิจัยผลงานรางวัลด้านการบริหารงานบุคคล	0	0
ผลงานวิจัยผลงานรางวัลด้านการบริหารงานงบประมาณ	0	0
ผลงานวิจัยผลงานรางวัลด้านการบริหารงานทั่วไป	0	0
รางวัลผู้บริหารดีเด่น	1	6.67
รางวัลผู้บริหารดีศรีอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2567	1	6.67
ไม่มีรางวัลด้านการบริหาร	13	86.66
รวม	15	100

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลงานของมหาบัณฑิตมหาบัณฑิตประเภท รางวัล เป็นรางวัลผู้บริหารดีเด่น จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 รางวัลผู้บริหารดีศรีอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 ไม่มีรางวัลด้านการบริหาร จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 86.66

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผลงานของมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ ประเภทผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ (N=15)

ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
บทความวิจัยในวารสารทางวิชาการ TCI ฐาน 1	2	13.33
บทความวิจัยในวารสารทางวิชาการ TCI ฐาน 2	12	80
บทความวิจัยเสนอต่อที่ประชุมทางวิชาการและได้มีการนำไปรวมเล่มเผยแพร่ในหนังสือประมวลผลการประชุม	0	0
ทางวิชาการ (Proceedings)	1	6.67
หนังสือรับรองว่า มีการประเมินคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมประวัติผู้ทรงคุณวุฒิ และหลักฐานว่าเผยแพร่ไปยังวงวิชาการและวิชาชีพอย่างกว้างขวาง	0	0
อื่นๆ (ระบุ)	0	0
ไม่มี	0	0
รวม	15	100

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลงานของมหาบัณฑิตประเภท ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ เป็นบทความวิจัยในวารสารทางวิชาการ TCI ฐาน 2 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 80 เป็นบทความวิจัยในวารสารทางวิชาการ TCI ฐาน 1 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 และเป็นบทความวิจัยเสนอต่อที่ประชุมทางวิชาการและได้มีการนำไป รวมเล่มเผยแพร่ในหนังสือประมวลผลการประชุมทางวิชาการ (Proceedings) จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67

อภิปรายผลการวิจัย

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ (ระยะที่ 2) ด้านผลลัพธ์ ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการประเมินผลลัพธ์การฝึกปฏิบัติวิชาชีพผู้บริหาร

โดยภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ย 4.56 ถึง 4.85 มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลและจิตบริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ ได้มีการกำหนดปรัชญาการศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาด้วยสัจจะและบริการ เพื่อผลิตบัณฑิตที่เป็นผู้บริหารการศึกษา มีอาชีพด้วยจิตบริการผนวกกับการผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพตามเกณฑ์มาตรฐานของครุสภา อีกทั้งยังมีการกำหนดไว้ในปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ที่ว่าการผลิตบัณฑิตที่มีภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบ คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพ และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพการบริหารการศึกษา อีกทั้งหลักสูตรยังมีการประเมินคุณภาพทุกกระบวนการ ตั้งแต่การนำผลการประเมินหลักสูตรมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรการประเมินผลการสอน การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นเหตุให้ด้านการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลและจิตบริการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับที่สูงที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ รัตนะ บัวสนธ์ (2556) ที่ได้กล่าวว่าผลลัพธ์ของหลักสูตร จะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่คาดหวังของหลักสูตร อีกทั้งยังสอดคล้องกับ นิพนธ์ วรรณเวช และคณะ (2564 : 242-253) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ผลวิจัยพบว่า ผลการประเมินด้านผลผลิต โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เนื่องมาจากการดำเนินงานของหลักสูตรมีการประเมินคุณภาพทุกกระบวนการ ตั้งแต่การนำผลการประเมินหลักสูตรมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรการประเมินผลการสอน การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา การนำผลประเมินมาพัฒนาการดำเนินการของหลักสูตรทำให้ผลผลิตของหลักสูตรเป็นที่ยอมรับจากผู้ใช้นิติต หน่วยงานต้นสังกัด และผู้ที่เกี่ยวข้องกับบัณฑิต นำความรู้ที่ได้รับ

จากหลักสูตรมาพัฒนาวิชาชีพ สามารถสอบเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับจากสังคม เช่น คุณลักษณะบัณฑิต ระดับบัณฑิตศึกษาที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับพจนีย์ มั่งคั่ง และคณะ (2561 : 243-255) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง ปี พ.ศ. 2559) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ พบว่า ผลการประเมินหลักสูตร ตามความคิดเห็นของ นักศึกษามีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านกระบวนการความคิดเห็นส่วนใหญ่ของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับมาก และในด้านผลผลิตความคิดเห็นส่วนใหญ่ของอาจารย์และนักศึกษายู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง ปี พ.ศ. 2559) กำหนดวัตถุประสงค์ และปรัชญาสอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อในระดับสูงได้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรมีกระบวนการรับนักศึกษาเข้าศึกษาจากทุกสาขาวิชาไม่ได้มีการกำหนดถึงคุณสมบัติเฉพาะที่หลักสูตรต้องการจึงส่งผลต่อผลลัพธ์ด้านความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับรูปแบบเกณฑ์ AUNQA (version 4.0) ที่กล่าวถึง Student Quality and Support ว่าหมายถึง คุณภาพผู้เรียนและการสนับสนุนผู้เรียน หลักสูตรต้องมีนโยบายการรับผู้เรียนที่ชัดเจน มีกระบวนการรับผู้เรียนที่เหมาะสม และการจัดการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีระบบการติดตาม ความก้าวหน้าของผู้เรียน กิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ต่างๆ ที่เหมาะสม การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การวิจัยและคุณภาพชีวิตโดยรวม

2. ผลการประเมินผลลัพธ์หลังการสำเร็จการศึกษา

2.1 ผลงานของมหาบัณฑิตประเภทนวัตกรรม

ผลงานของมหาบัณฑิตประเภท นวัตกรรม มีผลงานจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 ทั้งนี้เป็นเพราะหลักสูตรมีการมุ่งเน้นนวัตกรรมผ่านการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเชิงปฏิบัติ โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จรายวิชา คือ นักศึกษาสามารถสร้างผลงานนวัตกรรมทางการบริหารการศึกษาทักษะการเป็นนักนวัตกรรม

2.2 ผลงานของมหาบัณฑิตประเภท ผลงานวิจัย

ผลงานของมหาบัณฑิตเป็นผลงานวิจัยด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 และผลงานวิจัยด้านการบริหารงานงบประมาณ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ มุ่งเน้นให้นักศึกษามีทักษะการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารการศึกษิตตามความสนใจของนักศึกษาซึ่งจะ

เห็นได้จากปรัชญาการศึกษาของหลักสูตรวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และผลลัพธ์ที่หลักสูตรคาดหวัง จึงเป็นเหตุให้มหาวิทยาลัยสามารถสร้างสรรค์ผลงานวิจัยของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ต่อตนเอง และหน่วยงานที่ตนปฏิบัติหน้าที่ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ว่าหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพายัพ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้และทักษะด้านการทำวิจัยเพื่อแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ทางการบริหารการศึกษา สามารถสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการและนวัตกรรมการบริหารการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการทางสังคม

2.3 ผลงานของมหาบัณฑิตมหาบัณฑิตประเภท รางวัล

ผลงานของมหาบัณฑิตมหาบัณฑิตประเภทรางวัล ไม่มีรางวัลด้านการบริหาร จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 86.66 ดังนั้น หลักสูตรควรมีกระบวนการการพัฒนาบัณฑิตให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทฤษฎี การบริหารการศึกษา การเป็นผู้นำทางการศึกษา การบริหารงานสถานศึกษา ทักษะการวิจัย การวางแผน กลยุทธ์ รวมไปถึงการเป็นผู้บริหารมืออาชีพผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และการฝึกปฏิบัติวิชาชีพทางการบริหารการศึกษาจึงทำให้นักศึกษามีศักยภาพการแข่งขัน และคุณลักษณะ การเป็นผู้บริหารมืออาชีพเพื่อเพิ่มทักษะการบริหารสถานศึกษา อันจะส่งผลให้มหาบัณฑิตที่สำเร็จ การศึกษาได้รับรางวัลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหรือการเป็นผู้บริหารการศึกษาดีเด่น หรือรางวัลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

2.4 ผลงานของมหาบัณฑิตประเภท ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์

ผลงานของมหาบัณฑิตประเภท ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ เป็นบทความวิจัยในวารสาร ทางวิชาการ TCI ฐาน 1 และ TCI ฐาน 2 จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 93.33 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ มุ่งเน้นให้นักศึกษามีทักษะ ในการทำวิจัย และการตีพิมพ์ เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการทำวิจัยของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้อง กับปรัชญาการศึกษาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร คือ มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้และทักษะ ด้านการทำวิจัยเพื่อแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ทางการบริหารการศึกษา สามารถสร้างสรรค์ผลงานทาง วิชาการและนวัตกรรมการบริหารการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการทางสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 สถาบันการศึกษาควรพิจารณาเพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารจัดการงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง และกฎหมายทางการบริหารการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อ การบริหารสถานศึกษาในอนาคตของนักศึกษา

2.2 ควรมีการจัดตารางเวลาในการนิเทศนักศึกษาอย่างชัดเจนและเป็นระบบ ทั้งนี้ หากมีการเปลี่ยนแปลงกำหนดการนิเทศ ควรมีการแจ้งล่วงหน้า หรือประสานงานให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ โดยทั่วกัน เพื่อความเรียบร้อยของกระบวนการนิเทศ

2.3 ควรมีการจัดสรรอาจารย์นิเทศให้เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ในแต่ละครั้ง เพื่อให้การนิเทศมีประสิทธิภาพและสามารถติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษาได้อย่างทั่วถึง

2.4 ควรมีการอบรมอาจารย์ใหม่ที่ได้รับมอบหมายให้ไปนิเทศนักศึกษา เพื่อให้เข้าใจหลักการ ขั้นตอน และแนวทางการนิเทศที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 ควรมีการเพิ่มงบประมาณในการนิเทศนักศึกษา โดยเฉพาะกรณีที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์อยู่ในพื้นที่ห่างไกล เพื่อให้การนิเทศดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและไม่เกิดภาระเกินสมควร แก่คณาจารย์ผู้ปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของมหาบัณฑิต เพื่อให้สามารถพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางการพัฒนาทักษะการรับมือกับปัญหาและการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของบัณฑิต เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าประเด็นดังกล่าวเป็นจุดอ่อน ในด้านภาวะผู้นำ

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถในการใฝ่แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องของบัณฑิต เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน

2.4 ควรศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการรับมือกับการวิพากษ์ทั้งเชิงบวกและเชิงลบจากผู้อื่นของบัณฑิต เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมการทำงานในยุคปัจจุบัน

2.5 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาจิตสำนึกในการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของบัณฑิตให้ชัดเจนและยั่งยืนมากขึ้น เพื่อยกระดับคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา

2.6 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและศาสตร์สหวิทยาในการพัฒนางานขององค์กร ของบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการขับเคลื่อนองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model (ระยะที่ 2) ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับผลการประเมินหลักสูตร ด้านผลลัพธ์ ทำให้ได้รับข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาหลักสูตรจากงานวิจัย เพื่อนำข้อมูลจากผลการวิจัยมาใช้กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องสัมพันธ์ กับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 และ การใช้รูปแบบการประเมินคุณภาพหลักสูตร เกณฑ์ AUNQA V4 ซึ่งหลักสูตรมีแผนการปรับปรุงครบรอบ 5 ปี ในปีการศึกษา 2568

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2548. (2548, 25 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 122 ตอนพิเศษ 39 ง, หน้า 21-23.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2549). พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เกษม วัฒนชัย. (2546). การบริหารเพื่อการพัฒนาคุณภาพ. กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี่จำกัด.
- นิพนธ์ วรรณเวช และคณะ. (2564). การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. วารสาร ศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ, 4(2), 242-253.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565. ประกาศ ณ วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2565
- พจนีย์ มั่งคั่ง และคณะ. (2561). การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง ปี พ.ศ. 2559). คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 10(28), 243-255.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2556). CIPP และ CIPPIEST โมโนทัศน์ที่คาดเคลื่อนและถูกต้องในการใช้. วารสารศิลปการ ศึกษาศาสตร์วิจัย, 5(2), 7-24.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ธเนศวรการพิมพ์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2553). วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2552). คู่มือผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: เจเคพริน แอนด์ แอดเวอร์ไทซิง.
- สุเทพ อ่วมเจริญ. (2555). การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎี และการปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 5). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ASEAN University Network (AUN). (October 2020). Guide to AUN-QA Assessment at Programme Level Version 4.0. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Madaus, George F. and Daniel L. Stufflebeam. (1988). Educational Evaluation: Classic Works of Ralph W. Tyler. London: Kluwer Academic Publishers.
- Shinkfield, A.J., & Stufflebeam, D.L. (1995). Teacher evaluation: A guide to effective practice. Kalamazoo, MI: Center for Research on Educational Accountability and Teacher Evaluation, 30-31.
- Stufflebeam, D. L. (1971). Education Evaluation and Decision Making, in Education Evaluation: Theory and Practice. Belmont California: Wadsworth Publishing.

Stufflebeam, Danial L. (2000). “THE CIPP MODEL FOR EVALUATION.” in Evaluation Models Viewpoints on Educational and Human Services Evaluation. (2nd ed.). Boston: Kluwer Academic Publishers. Stufflebeam.

Stufflebeam, D. L. (2003). The CIPP model for Evaluation. International Handbook of Educational Evaluation, 9, 31-62.